

включено", що дозволить повніше виявити нашу гостинність і специфіку української кухні" [1, с. 178–179].

З урахуванням вищевикладеного матеріалу можна зробити такі **висновки**.

Реалізація вищенаведених заходів стане вагомою запорукою не лише відродження сфери туризму, а і розбудови регіону та розвитку суміжних галузей, організації нових робочих місць, збільшенню надходжень до бюджетів усіх рівнів тощо. Продовження наукових розвідок за даною проблематикою сприятиме подальшому зміцненню енергетичної безпеки української економіки.

Література

1. Ахмедова О.О. Розвиток індустрії туризму як складова розбудови регіону. Державна економічна політика регіонального розвитку: монографія / О.О. Ахмедова, О.А. Мельниченко; за заг. ред. М.А. Латиніна. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2017. – С. 165–182.

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

О. С. ПРОНЕВИЧ, д-р юрид. наук, проф.,
головний науковий співробітник центру вивчення проблем адаптації
законодавства України до законодавства ЄС
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Т. А. КОЛЯДА, канд. юрид. наук, доц.,
доц. кафедри правового забезпечення господарської діяльності
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Полісемантична категорія «врядування» використовується у вітчизняному дискурсі переважно в контексті пошуку шляхів імплементації людиноцентристських засад європейської парадигми належного врядування. Принципи належного врядування є важливою передумовою формування європейського адміністративного простору як сукупності закріплених нормативно спільних стандартів діяльності публічних адміністрацій, практична реалізація яких забезпечується відповідними процедурами та механізмами відповідальності. Білою книгою європейського врядування до засадничих принципів віднесено: відкритість (обмін інформацією між різними рівнями врядування, забезпечення громадянам доступу до інформації про існуючі проблеми та проведення широкої суспільної дискусії щодо шляхів їх вирішення); участь (залучення громадськості до «творення політики», налагодження багаторівневого партнерства з обов'язковим охопленням регіонів і міст); підзвітність (обов'язок кожного «актора» обґрунтовувати ухвалені рішення, пояснювати вжиті заходи і нести

відповідальність за свої дії); ефективність (досягнення на основі набутого досвіду прийнятного результату в оптимальні строки з найменшими витратами); узгодженість (гармонізація інтересів усіх суб'єктів при виробленні та прийнятті рішень). Належне врядування як законодавчо врегульовані «правила, процеси і поведінка» ґрунтується на багатовекторному, горизонтальному та вертикальному співробітництві для досягнення соціально акцептованих цілей. Останнім часом у провідних європейських демократіях прискіплива увага приділяється запровадженню стандартів належного врядування на місцевому (локальному) рівні, що об'єктивно зумовлено прагненням тісніше інкорпорувати локальні спільноти до процесу прийняття рішень та/або вироблення політики, посилити довіру населення до владних інституцій, а також підвищити якість надаваних адміністративних послуг. Безпосереднім наслідком публічно-управлінських процесів є трансформація відносин на зазначеному рівні від субординаційної дихотомії «керівник – громадянин» до ствердження паритету «постачальник адміністративних послуг – клієнт (платник податків як замовник послуг)».

Виняткове значення для формування нової філософії публічного управління мала Європейська стратегія інновацій та належного врядування на місцевому рівні, схвалена 15-ою Європейською конференцією міністрів, відповідальних за місцеве та регіональне управління (м. Валенсія, 15-16 жовтня 2007 року). У цьому документі в концентрованому вигляді артикульовано дванадцять засадничих принципів належного врядування на місцевому рівні, а саме: чесні вибори, громадське представництво та партисипація як інструменти рекрутування громадян до участі у вирішенні місцевих справ; чутливість (проактивне реагування органів місцевої влади на законні очікування та потреби громади); ефективність, результативність і раціональне використання ресурсів територіальної громади; відкритість і прозорість, забезпечення публічного доступу до офіційної інформації; верховенство права; етична поведінка; компетентність і спроможність посадових осіб органів місцевого самоврядування; інноваційний підхід та відкритість до змін; ощадливе і ефективне використання публічних фінансів та інших матеріальних ресурсів; сталий розвиток та орієнтація на довгострокові результати з урахуванням інтересів майбутніх поколінь щодо збереження національної (місцевої) культурної спадщини та навколишнього природного середовища; права людини, культурне різноманіття та соціальне згуртування; підзвітність посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Важливою складовою європейської дискусії щодо демонтажу архаїчної системи публічного управління є пошук підходів до організації належного врядування у мегаполісах. В резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи 1964 (2013) «Організація належного врядування в великих містах» зазначено, що «великі міста є своєрідними демократичними «лабораторіями», де мають створюватися законодавчі та інституційні умови, що полегшують і стимулюють проведення консультацій з громадянами, їх залучення до участі у суспільному житті на місцевому рівні». Особливо наголошено на

важливості організації транспарентного процесу консультацій з громадянами з питань розвитку міських територій, запровадженні освітніх програм з питань демократичної громадянськості для дітей і молоді, активнішому використанні комунікаційних технологій та соціальних засобів масової інформації.

Досвід провідних європейських країн свідчить про важливість суто технологічного аспекту управління публічними справами на рівні територіальних громад. Так, стратегічним напрямом еволюції місцевого самоврядування є смарт-регулювання (розумне врядування). Запроваджувана в окремих містах комплексна система інформаційно-комунікативної підтримки територіальної громади «Smart City» («розумне/комфортне місто») потенційно може стати потужним інструментом підвищення якості надаваних адміністративних послуг, зменшення вартості і споживання муніципальних ресурсів, налагодження державно-приватного партнерства у житлово-комунальній сфері (у першу чергу щодо використання альтернативних джерел енергії, розбудови інтелектуальної транспортної системи, впровадження технології «інтелектуальна споруда»), суттєвого покращання комунікації між органами місцевого самоврядування та населенням. У зазначеному контексті категорія «місто» розширено тлумачиться як власне населені пункти та сукупність об'єктів інфраструктури. Натомість «розумність міста» оцінюється за шістьма базовими критеріями (розумна економіка, розумна мобільність, розумне довкілля, розумні люди, якісне життя, розумне врядування).

Практична реалізація концепції «Smart City» сприяє зростанню інвестицій в людський та соціальний капітал, покращанню територіально-просторової організації на раціональних засадах, створенню безпечних і комфортних умов проживання. Фахівці виокремлюють десять найсуттєвіших ознак «розумного міста», а саме: інтелектуальні системи управління дорожнім рухом («перехоплюючі паркінги», системи супутникового моніторингу громадського транспорту); розумний підхід до вуличного освітлення (бездротова система управління міським вуличним освітленням, ощадні світлотехнічні пристрої); залучення мешканців до управління містом (електронний уряд, електронні петиції); «розумний будинок» (використання високотехнологічних пристроїв з метою підвищення рівня безпеки, управління освітленням і кліматом); створення стійкої міської мережі бездротового доступу до глобальної мережі Інтернет; розумний громадський транспорт (геолокація, моніторинг ситуації в салоні та зовні під час руху з використанням камер внутрішнього та зовнішнього відеоспостереження); сповіщення про надзвичайні ситуації (мережа оповіщення шляхом відправлення sms-повідомлень на телефони абонентів, які перебувають у зоні надзвичайної ситуації); кнопки екстреного реагування; використання сонячних батарей; безготівкові платежі.

Зазначимо, що система інформаційно-комунікативної підтримки територіальної громади «Smart City» зазвичай впроваджується у мегаполісах.

Упродовж останнього часу кілька великих українських міст задекларували намір впровадити цю систему, однак найбільшого поступу в концептуалізації проблеми досягла столиця України. Так, відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 28.07.2017 № 916 «Про схвалення Концепції «КИЇВ СМАРТ СІТІ 2020» передбачено, що «концепція «Київ Смарт Сіті» покликана створити можливості для еволюції столиці, поєднуючи стратегічний підхід, технологічні досягнення та широке залучення громадськості до творення нової якості життя». Цим документом визначено такі пріоритетні напрями реалізації концепції «Київ Смарт Сіті»: активне використання сучасних інноваційних смарт-технологій; поліпшення використання даних, побудова відкритої сервісно орієнтованої архітектури та зміна моделі управління містом; ефективніша діяльність міської влади в інтересах киян (громадянин як кінцевий споживач послуг); зміна комунікаційної моделі міста на засадах залучення і взаємодії; заміна застарілої функціональної системи управління містом; створення спеціального офісу міського голови для виконання стратегічних завдань щодо трансформації управління згідно з міжнародними стандартами смарт-сіті; запровадження е-урядування містом та сучасної системи надання послуг; залучення різних постачальників на засадах відкритого та прозорого партнерства й відкритих тендерів тощо. Пріоритетними проектами для Київської міської державної адміністрації є «Система On-line», «Система електронних закупівель», «Управління майном», «Єдиний веб-портал міської влади», «Єдина система обліку» тощо.

Резюмуючи, зазначимо, що територіальна громада належить до ключових суб'єктів владних відносин, а одним з безумовних пріоритетів адміністративної реформи на місцевому (локальному) рівні є імплементація принципів належного врядування. Першочергово йдеться про створення належних умов для участі громадян у вирішенні місцевих справ і забезпеченні проактивної діяльності органів публічної адміністрації як постачальників якісних адміністративних послуг. Перспектива розбудови безпечного та комфортного простору за місцем проживання полягає у запровадженні комплексної системи інформаційно-комунікативної підтримки територіальної громади «Smart City». Створення в Україні окремих прецедентів смарт-регулювання дає підстави сподіватися на ствердження цивілізованої моделі вирішення основоположних проблем забезпечення нормальної життєдіяльності територіальних громад і підвищення якості життя кожної окремої людини.